

روابط کار از قانون تهی شده است

نسرین هزاره مقدم

این روزها نه حال کارگران خوب است و نه بزرگترین سازمان کارگری کشور یعنی «تامین اجتماعی». در این اوضاع، از قانون‌گریزی‌های مکرر دولت و نهادهای اقتصادی آن مانند مقاومت در مقابل افزایش عادلانه دستمزدها عدم پرداخت بدهی‌های انباشته به تامین اجتماعی که بگذریم، بخشی از گناه نامساعد بودن احوال جامعه کارگری بر گردن کارفرمایان است، به خصوص کارفرمایانی که خود را صاحب حق و فعال می‌پندارند. کارگاه‌ها می‌دانند و به احدی پاسخگو نیستند.

قانون‌گریزی‌ها و هنجار شکنی‌های کارفرمایان متعدد است و سطوح متفاوت دارد اما «ناصر آقاجری»، فعال کارگری پروژه‌های، این قانون‌گریزی‌ها را معلول استیلاي نئولیبرالیسم و تعدیل ساختاری و رسوخ این مناسبات ضد کارگری در روابط کار ایران می‌داند و می‌گوید: چندمدل قانون‌گریزی برجسته، راه‌برای سرمایه‌داری سودجو همواره کرده است، رواج قراردادهای موقت و فراموشی الزام به عقد قرارداد دائم در کارهای مستمر، خروج مناطق وسیعی از کشور از شمول قانون کار به بهانه ایجاد مناطق آزاد و ویژه اقتصادی و خروج کارگاه‌های کوچک از برخی الزامات قانون کار. در نهایت، عدم اجرای اصولی از قانون اساسی که در ارتباط با

حقوق مردم هستند از جمله اصل ۴۳ «حسین حبیبی» عضو هیات مدیره کانون عالی شوراهای اسلامی کار کشور نیز قانون‌گریزی‌های کارفرمایان را نتیجه دادنامه ۱۷۹ دیوان عدالت و وجهه قانونی بخشیدن به قراردادهای موقت می‌داند؛ دادنامه‌ای که موجب شده کارگران در هیچ شرایطی، جرات شکایت به نهادهای قانونی و پیگیری حق و حقوق خود نداشته باشند.

اما قانون‌گریزی‌های کارفرمایان، به طور کلی در چند دسته قابل تقسیم است و چگونه هم به ضرر کارگر و هم به ضرر تامین اجتماعی تمام می‌شود؟

مزد و حقوق نواقعی

یک دسته از این قانون‌گریزی‌ها به مقوله‌ای تحت عنوان «مزد و حقوق نواقعی» بازمی‌گردد. در این مقوله، کارفرمایان، کارگران ناچار و مستاصل را که برایشان فرصت‌های شغلی چندانی وجود ندارد و در گروه «کارگران ساده و آسیب‌پذیر» دسته‌بندی می‌شوند، مجبور به توافق بر سر دستمزد می‌کنند که از حداقل دستمزد مصوب شورای عالی کار پایین‌تر است. البته این توافق بیشتر شفاهی و زبانی است و کارفرما برای اینکه به اصطلاح «گرتک دست کارگر و اداره کار ندهد، هیچ متن مکتوبی تحت عنوان قرارداد کار، امضا نمی‌کند و در اختیار کارگر قرار نمی‌دهد. در این شرایط، کارگر ساده‌ای که گاهی سوءسابقه دارد یا چندان مهارت

در سامانه جامع اقدام ملی مسکن ثبت‌نام کرده‌اند تا ۲ ماه بهمن ماه تمدید شده است. تسهیلات و اقدامات حمایتی وزارت کار در طرح مسکن ملی، کارگران، بازنشستگان و سایر گروه‌های هدف واجد شرایط ثبت‌نام شده در این طرح را در بر می‌گیرد و پیش‌بینی می‌شود با اختصاص کمک‌های دولت و حمایت مالی وزارت کار، قیمت تمام شده مسکن برای کارگران تا ۲۴ درصد کاهش یابد. طبق این گزارش، دی‌ماه سال گذشته تفاهم‌نامه مشترک میان وزارت کار و راه و شهرسازی به منظور تامین مسکن کارگران و

و تخصص و سودی ندارد، از ترس بیچار شدن به این استعمار خودخواسته تن می‌دهد و بعضاً حتی اگر کلاهش در اداره کار بقیفتد از ترس کارفرما زور گوید، قدم در آنجانی می‌گذارد. «هریم»، یکی از همین کارگران است. وی که همسر یک زندانی است و در حد سیکل درس خوانده، در کارگاهی وابسته به یک موسسه خیریه در اصفهان کار می‌کند. کارفرما به ازای دوخت هر زیپ، مبلغ ناچیزی به او می‌دهد. قرارداد توافقی و شفاهی مریم از نوع «قراردادهای حجمی» است و در ازای تمام کردن حجمی از کار، کارمزد می‌گیرد.

او در ارتباط با میزان حقوق دریافتی خود می‌گوید: خیلی خوب کار کنم، هفته‌ای ۲۵۰ یا ۳۰۰ هزار تومان کاسب هستم. راه بیمه خیری نیست اما همین حقوق را هم با هزار منت به ما می‌دهند. مدام می‌گویند هیچ کس به شما کار نمی‌دهد و مادر راه رضای خدا استخدامتان کردیم!

مریم، اشتغال «بیگاری‌گونه» با دستمزد ماهانه ۸۰۰ هزار تومانی را با هزار خون دل خوردن و مصیبت تحمل می‌کند و بر این باور است که شاید با مهارت آموزی در این کارگاه و به آهستگی راه افتادن، بتواند در آینده جایی دیگر با حقوق بهتر برای خودش در خانه، کار کند و در آمد بیشتری داشته باشد.

بیمه توافقی و قراردادهای صورتی کار

اما قانون‌گریزی‌های کارفرمایان و لاقل آنچه «کلاه‌گشایی» به سازمان تامین اجتماعی، به حساب می‌آید، محدود به حقوق توافقی و کارگاه‌های کوچک نیست. در برخی کارگاه‌های

بازنشستگان تامین اجتماعی در قالب ساخت ۲۰۰ هزار واحد مسکونی به امضار سید، در این راستا تفاهم‌نامه سه‌جانبه‌ای میان وزارت کار، شرکت عمران شهرهای جدید و اتحادیه اسکان منعقد شد که بر اساس آن، اتحادیه تعاونی‌های مسکن کارگران (اسکان) مدیریت ساخت ۳۰ هزار واحد مسکونی را بر عهده گرفت و مقرر شد ۱۰ هزار واحد آن حداکثر ظرف سه سال در ۱۰ شهر جدید در استان‌های آذربایجان شرقی، البرز، اصفهان، بوشهر، تهران، سمنان، خراسان رضوی، فارس، مرکزی و سیستان و بلوچستان احداث و کارگران از مزایای اجرای تفاهم‌نامه بهره‌مند شوند. امضای

فنی و تخصصی که محل اشتغال کارگران باسواد و ماهر است، شاهد وجه دیگری از قانون‌گریزی کارفرمایان و سودجویی آنها هستیم. آنچه در این کارگاه‌ها رخ می‌دهد، توافق بر سر بیمه پرداختی به سازمان تامین اجتماعی یا اصطلاحاً «بیمه توافقی» است. در این کارگاه‌ها که عموماً بازه دستمزدهای پرداختی بالاست، کارگران به اراده و خواست خودشان قراردادی صورتی را امضای می‌کنند که در آنها، دستمزد در حدود حداقل مزد یا کمی بیشتر است. کارفرمایان بر اساس این قرارداد، حق بیمه به سازمان تامین اجتماعی پرداخت می‌کنند اما دستمزدی که آخر هر ماه «واقعاً» به حساب کارگر متخصص واریز می‌شود، بسیار بالاتر از این عدد است.

عباس، یک مهندس ارشد IT است که در یکی از شرکت‌های تکنولوژی اطلاعات و تامین و نگهداری شبکه‌های کامپیوتری در تهران کار می‌کند. دستمزد واقعی او ماهی ۹ میلیون تومان است اما در قرارداد صورتی، دستمزد او ۴ میلیون تومان ذکر شده و بر اساس همین دستمزد صورتی، حق بیمه به حساب سازمان تامین اجتماعی واریز می‌شود. بر اساس بخشنامه‌های سازمان تامین اجتماعی، حق بیمه پرداختی در دو سال آخر خدمت، مبنای محاسبه بازنشستگی قرار می‌گیرد و اگر در این دو سال حقوق‌ها نامتعرف باشد، ۵ سال آخر مبنای قرار خواهد گرفت. با این حساب، کارگرانی که با قراردادها صورتی، دستمزد اعلامی آنها بسیار کمتر از دستمزد واقعی است، در سال‌های آخر، این مساله را تصحیح می‌کنند و دستمزدی دریافتی، حقوق تقریباً واقعی شده آنها مبنای قرار می‌گیرد.

بیمه توافقی، شیوه جدیدی از قانون‌گریزی کارفرمایان است که در دسته «قراردادهای بیمه‌ای» قرار می‌گیرد. به اعتقاد کارشناسان راه و تامین اجتماعی، قراردادهای مکرر و متعدد بیمه‌ای کارفرمایان، یکی از علل بحران منابع و مصارف سازمان تامین اجتماعی است. بنابراین اگر چه علت اصلی بحران منابع و مصارف سازمان و کاستی گرفتن ورودی‌ها نسبت به خروجی‌ها، عدم پرداخت بدهی بیش از ۳۴۰ هزار میلیارد تومانی دولت و عدم اهتمام برای پرداخت آن است و در مرحله بعد، تعهدات بدون پشتوانه برای حمایت از گروه‌های خاص، سبب سرازیر شدن بحران شده‌امانی توان نایده‌یافت که فرم‌های بیمه‌ای کارفرمایان نیز در این زمینه تأثیر بسیار دارد.

اگر «حقوق واقعی» تامین اجتماعی، به سادگی ماهانه به حساب آنها واریز می‌شود، مبنای اصلی برای پرداخت میزان حق

اگر حقوق واقعی کارگران که ماهانه به حساب آنها واریز می‌شود، مبنای اصلی برای پرداخت میزان حق بیمه کارگر قرار بگیرد، ورودی‌های تامین اجتماعی به میزان قابل توجهی افزایش یافته و از تعمیم بحران جلوگیری می‌شود

بیمه کارگر قرار بگیرد، ورودی‌های سازمان به میزان قابل توجهی افزایش یافته و از تعمیم بحران جلوگیری می‌شود.

آقاجری در این رابطه با تأکید بر اینکه کارفرمایان به‌نحای مختلف از حق بیمه پرداختی به سازمان می‌زنند و بخشی از حق بیمه کارگر را به جیب خود می‌ریزند، از کارگران پروژه‌های و متخصص در پالایشگاه‌ها و پتروشیمی‌های جنوب مثال می‌زند که کارفرمایان پیمانکار، در موارد بسیاری بدون اطلاع کارگران، حق بیمه آنها را واریز نمی‌کنند و زمانی که کارگر فکر می‌کند زمان بازنشستگی او رسیده، به تامین اجتماعی مراجعه می‌کند و آن زمان تازه می‌فهمد که بخش عظیمی از حق بیمه او توسط پیمانکاران مختلف به تاراج رفته است. وی ادامه می‌دهد: کارگران متخصص و پروژه‌های بسیاری را می‌شناسم که بعد از ۵۰ سال کار فنی، نمی‌توانند بازنشست شوند چون مثلاً ۳۰ سال از این ۵۰ سال، لیست بیمه برایشان رده نشده است!

کلاه توامان بر سر کارگر و تامین اجتماعی

در این اوضاع و احوال، یک نتیجه ساده می‌توان گرفت: کارفرمایان سودجو با هزار حيله و ترفند، هم سر کارگر کلاه می‌گذارند و هم سر سازمان تامین اجتماعی. کارگر چون حق اعتراض ندارد به هر شکلی از استعمار و حق‌کشی‌تن می‌دهد و چیزی نمی‌گوید و سازمان تامین اجتماعی نیز از آنجا که نظارت کافی و دقیق بر پرداختی‌های کارفرمایان صورت نمی‌دهد و به اندازه کافی بازرسی و ناظر ندارد، از تخلفات کارفرمایان راحت عبور می‌کند و اقدامی صورت نمی‌دهد. در این میان، یک گروه از خردبوروازی که همواره دنبال کلاه به کلاه کردن و سود بیشتر به جیب‌زدن هستند، حسابی منتفع شده و هر روز فریب‌تر از قبل می‌شوند. حق قانونی کارگر و حق بدهی سازمان تامین اجتماعی، به سادگی به جیب‌های فراخ این گروه سودجو سرازیر می‌شود!

اخبار کارگری

کاهش نرخ بیکاری در قم

استاندار قم با تأکید بر لزوم احیای واحدهای راكد و نیمه‌راكد صنعتی در استان، گفت: بر اساس آمارهای منتشر شده پاییز امسال نرخ بیکاری استان به ۸ درصد کاهش یافت. به گزارش ایسنا، بهرام سر مست اظهار داشت: حفظ ظرفیت اشتغال و ایجاد اشتغالزایی از اولویت‌های اصلی اقتصادی قم است و خط قرمز استان در این راستا جلوگیری از تعطیلی واحدهای تولیدی و بیکاری حتی یک کارگر است. استاندار قم با بیان ظرفیت‌ها و فرصت‌های توسعه در بخش خصوصی، افزود: توسعه اقتصادی با مشارکت بخش خصوصی رونق ویژه‌ای خواهد داشت. وی با تأکید بر لزوم احیای واحدهای راكد و نیمه‌راكد صنعتی در استان، ادامه داد: از ابتدای سال جاری ۳۰ واحد صنعتی راكد با اشتغال ۵۲۰ نفر و سرمایه‌گذاری ۶۱۲ میلیارد تومانی به مدار تولید بازگشته است. وی ۸۲ فرصت سرمایه‌گذاری با قابلیت مجوزهای بی‌نام جهت رونق سرمایه‌گذاری در قم را مورد توجه قرار داد و تصریح کرد: از این بین ۲۶ فرصت سرمایه‌گذاری برای مشارکت سرمایه‌گذاران بخش خصوصی عرضه شده و مقدمات سرمایه‌گذاری در برخی از آنها عملیاتی نیز شده است. استاندار قم از اقدامات و اهتمام مسئولین استان در کاهش بیکاری و حفظ اشتغال خبر داد و افزود: نرخ بیکاری قم در پایان فصل پاییز به ۸ درصد کاهش یافته و این دستاورد مهمی در بخش اقتصادی استان است.

کمیسیون تلفیق تصویب کرد:

افزایش بودجه برای پرداخت مطالبات تامین اجتماعی

در جلسه عصر روز چهارشنبه کمیسیون تلفیق، اعتبار بند و تبصره دو لایحه بودجه افزایش یافت. به گزارش ایسنا، در این جلسه اعتبار پیش‌بینی شده در بند (و) تبصره (۲) لایحه بودجه از ۹۰ هزار میلیارد تومان به ۱۵۰ هزار میلیارد تومان افزایش یافت. نمایندگان عضو کمیسیون تلفیق در این رابطه اعلام کرده‌اند که ۹۰ هزار میلیارد تومان از این ۱۵۰ هزار میلیارد تومان قرار است صرف اجرای همسان‌سازی حقوق بازنشستگان تامین اجتماعی شود.

نیروهای شرکتی مخابرات خطاب به رئیسی:

تبعیض را از محیط‌های کاری رفع کنید

نیروهای شرکتی مخابرات کشور در نامه‌ای به رئیس قوه قضاییه، خواستار حل مشکلات خود شدند.

به گزارش ایسنا، در این نامه آمده است: «با توجه به تورم موجود و خط فقر ۷ میلیون تومانی، آیا رواست که در یک مجموعه و یک تیم کاری و در زیر یک سقف، عده‌ای ماهانه بیش از ده‌ها میلیون تومان و عده‌ای دیگر فقط به گناه شرکتی بودن کمتر از سه‌الی سه و نیم میلیون تومان دستمزد دریافت کنند؟ متأسفانه مسئولین شرکت مخابرات ایران و شرکت‌های زیرمجموعه آن، گوش نشنوا دست‌گیری مشکلات ما نبوده‌اند بلکه بالعکس با تنظیم قراردادهای کاری پر از ایراد، از جمله طبقه‌بندی نیروهای دارای سابقه کاری طولانی (حدالاً ۱۰ سال) و دارای مدارک معتبر دانشگاهی در گروه شغلی متصدی، که معادل تحصیلات سیکل و نهایتاً پی‌اچ‌دی، انعقاد قراردادهای کوتاه‌مدت سه‌ماهه و اخیراً قراردادهای موقت با حداقل دستمزد و فاقد هرگونه مزایای قانونی دیگر نظیر ارتقای شغلی، اختصاص مرخصی استعلاجی، استحقاقی و ذخیره کردن آنها، در یافت وام، رفاهیات، مناسبت‌ها و... هر روز بیش از پیش عرصه رزق و روزی و مطالبات بحق و قانونیمان را بر ما ساخت کرده‌اند.»

در بخش دیگری از این نامه می‌خوانیم: «خواهان اجرای صحیح و کامل قانون طبقه‌بندی مشاغل و یکسان‌سازی دستمزدها، حذف پیمانکاری و انعقاد قرارداد مستقیم با مخابرات و جذب نیروی رسمی از نیروهای موجود در بخش خصوصی در صورت بازنشسته شدن نیروهای رسمی هستیم. لذا بدینوسیله از شما که حامی تمام اقشار جامعه به خصوص اقشار مظلوم و ضعیف و آسیب‌دیده هستید، عاجزانه تقاضا داریم مشکلات قرارداد نیروهای شرکتی را با مخابرات را بررسی کرده و ضمن درخواست ارائه توضیح از مسئولین مخابرات ایشان را مجاب کنید نسبت به انجام درست قوانین برای نیروهای شرکتی اقدام کنند.»

این تفاهم‌نامه سه‌جانبه در واقع اولین قرارداد اجرای طرح اقدام مسکن ملی ویژه مشمولان تحت پوشش قانون کار و سازمان تامین اجتماعی بود که با هدف ساخت ۱۰ هزار واحد مسکونی در شهرهای جدید آغاز شد. بر اساس آخرین آمارها، مجموع ۸۵۰ هزار نفر از کارگران و بازنشستگان و مستمری‌بگیران واجد شرایط ثبت‌نام کننده در طرح اقدام ملی مسکن، ۱۷۵ هزار نفر در فرایند ثبت‌نام، پرداخت آورده اولیه و تکمیل موجودی قرار گرفته و بیش از ۶۲ هزار و ۵۸۰ نفر از ثبت‌نام کنندگان طرح اقدام ملی مسکن را زنان سرپرست خانوار تشکیل

تمدید مهلت یک هفته‌ای کارگران برای واریز آورده مسکن ملی

بازنشستگان تامین اجتماعی در قالب ساخت ۲۰۰ هزار واحد مسکونی به امضار سید، در این راستا تفاهم‌نامه سه‌جانبه‌ای میان وزارت کار، شرکت عمران شهرهای جدید و اتحادیه اسکان منعقد شد که بر اساس آن، اتحادیه تعاونی‌های مسکن کارگران (اسکان) مدیریت ساخت ۳۰ هزار واحد مسکونی را بر عهده گرفت و مقرر شد ۱۰ هزار واحد آن حداکثر ظرف سه سال در ۱۰ شهر جدید در استان‌های آذربایجان شرقی، البرز، اصفهان، بوشهر، تهران، سمنان، خراسان رضوی، فارس، مرکزی و سیستان و بلوچستان احداث و کارگران از مزایای اجرای تفاهم‌نامه بهره‌مند شوند. امضای

۲۵ درصد کارگران قرارداد موقت، فقط پایه حقوق می‌گیرند

بهترین حالت تنها پایه حقوق را دریافت می‌کنند و مشمول سایر مزایایی نمی‌شوند. فرامرز توفیقی در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم با بیان اینکه ۹۶ درصد قرارداد‌های کار موقت است، گفت: به صورت حدودی ۳۵ درصد از ۹۶ درصد قرارداد‌های موقت، از مزایای شغلی بهره‌مند نیستند. وی با بیان اینکه یکی از دلایلی که نمایندگان کارگران مصوبه دستمزد ۹۹ امضا نکردند، این بود که کارفرمایان بسیاری در کشور وجود دارند که حق و حقوق کارگران را به صورت کامل پرداخت نمی‌کنند اما داده‌اند: دست‌است که

رئیس کمیته دستمزد کانون شوراهای اسلامی کار درباره کارگرانی که مزایای مزدی قانون کار را دریافت نمی‌کنند، گفت: متأسفانه شاهدیم کارگرانی در جامعه مشغول فعالیت هستند که حداقل‌های قانونی را دریافت نمی‌کنند. این کارگران در